

XII. Fórum Zlaté koruny

27.3.2012 TOP Hotel Praha

Finanční poradenství na českém trhu

Ing. Michal Knapp
CEO a předseda představenstva OVB Allfinanz, a.s.

- **Podíl finančního zprostředkování na českém retailovém trhu – segment domácnosti**
- **Klíčová úloha finančního poradce a zprostředkovatele**
- **Nároky na odborný a profesionální profil finančního poradce**
- **Trendy a výhled dalšího vývoje**

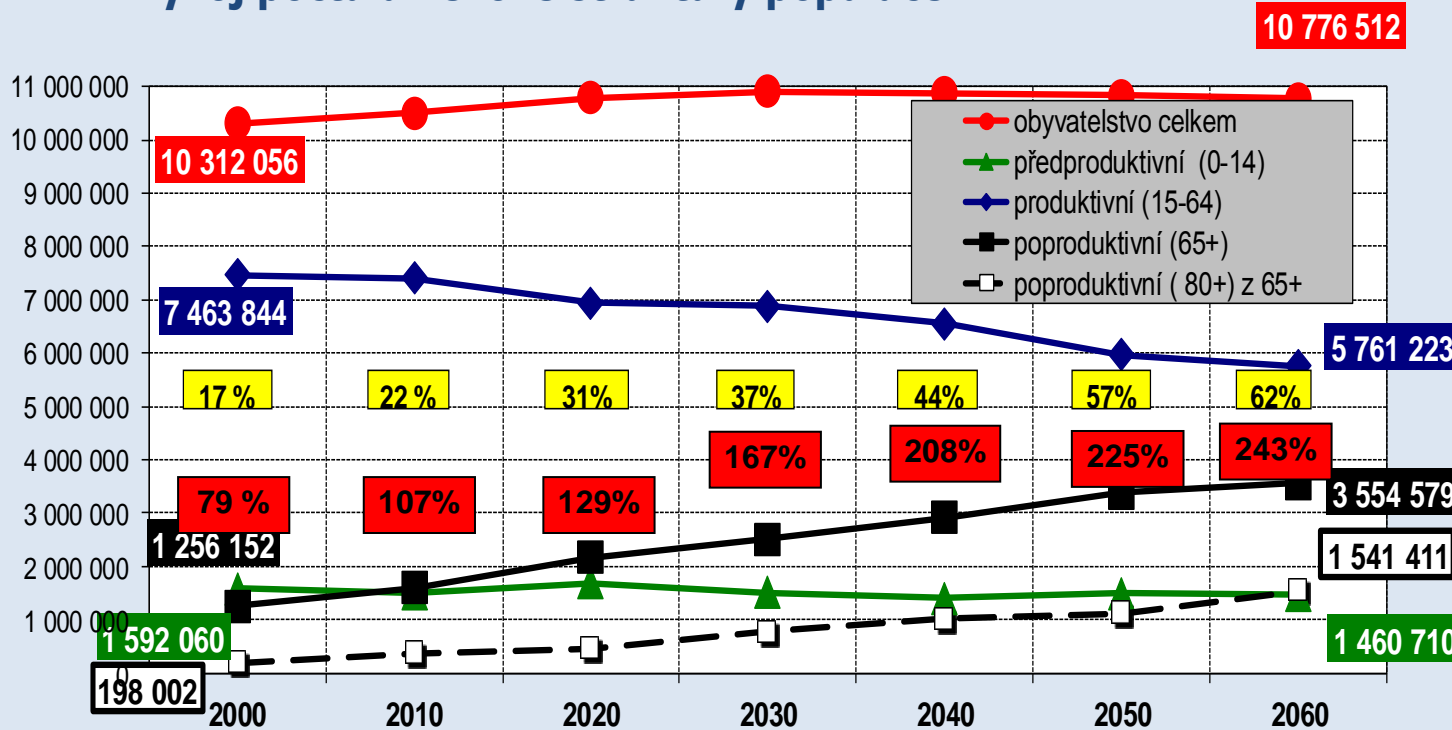
➤ Podíl finančního zprostředkování na trhu

(mil. CZK)	2009			2010			2011		
	AFIZ + USF	trh celkem	podíl	AFIZ + USF	trh celkem	podíl	AFIZ+USF	trh celkem	podíl
životní pojištění běžně placené pojistné (NBP)	2 871,3	8 132,8	35%	3 126,5	8 897,3	35%	4 164,3	8 569,0	49%
neživotní pojištění (NBP)	845,8	n.a.	n.a.	929,5	n.a.	n.a.	1 044,7	n.a.	n.a.
penzijní připojištění (souhrn příspěvků)	795,5	2 795,9	28%	393,6	2 613,6	15%	929,1	1 746,4	53%
stavební spoření (suma cílových částek)	20 743,4	177 592,6	12%	18 902,3	160 095,9	12%	9 303,7	96 918,5	10%
hypoteční úvěry (objem úvěrů)	15 693,1	89 749,8	17%	20 695,8	95 861,5	22%	29 116,2	141 197,5	21%
Investice OPF (objem nákupů PL)	4 757,6	24 367,3	20%	7 408,3	35 860,8	21%	4 730,9	32 489*	15%

Zdroj: AFIZ, USF, ČAP, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, AKAT , *expertní odhad

➤ Východiska trhu pro finanční zprostředkování/poradenství

Vývoj počtu a věkové struktury populace

Zhoršující se „poměr závislostí“

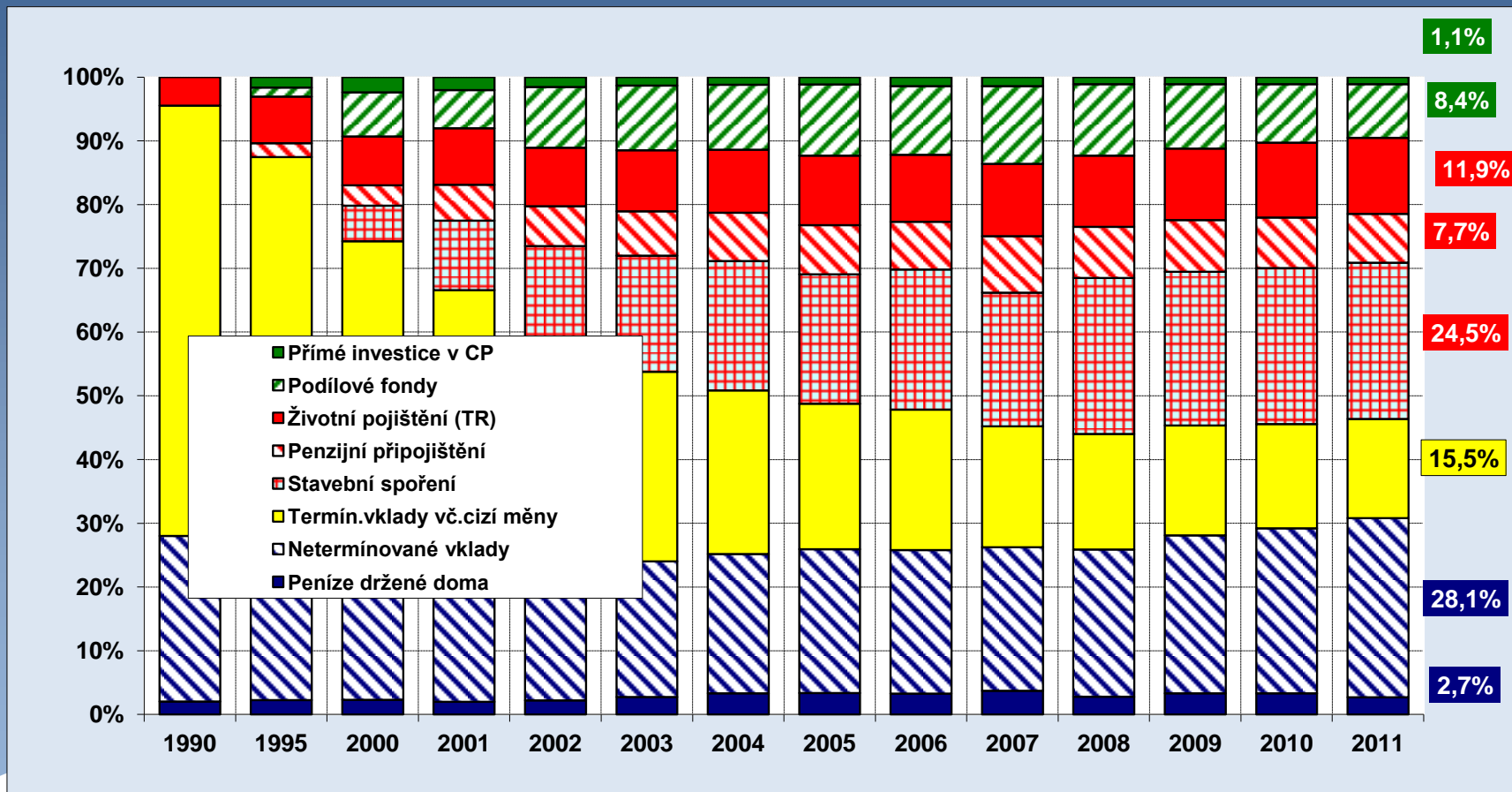
Dependence Index

Ageing index

Zdroj: Střední varianta demografické projekce ČSÚ 5/2009

➤ Výchozí podmínky trhu pro finanční zprostředkování/poradenství

Vývoj úspor domácností/obyvatelstva

Zdroj: ČAP, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, AKAT

➤ Východiska trhu pro finanční zprostředkování/poradenství

Finanční ne/gramotnost

Hlavní zjištění

Domácí finance

- O svých vlastních penězích má přehled 92 % lidí. V případě, že je v domácnosti více než jedna ekonomicky aktivní osoba, má o penězích domácnosti přehled 79 % lidí.
- O pravidelném hospodaření domácnosti rozhoduje samo 44 % respondentů a dalších 33 % společně s jiným členem domácnosti.
- Rozpočet si buď vůbec nevypracují, nebo 95 % alespoň nějak jeho dodržování kontroluje. Z domácností, které si rozpočet sestavují, jej 44 % tvoří na měsíc dopředu.
- Většinu účtenek si schovává 37 % lidí.

Vytváření rezerv

- Pravidelně si odkládá peníze stranou jako rezervu 60 % lidí, z nichž dvě pětiny nechává peníze na běžném účtu.
- Rezervy na nepředvídané výdaje si tvoří 57 % lidí, přičemž na běžném účtu je nechávají opět dvě pětiny z nich.
- Nový dražší spotřebič je schopno ihned zakoupit 65 % domácností.
- Rezervy pro případ ztráty příjmu si tvoří 35 % lidí, na běžném účtu je nechávají opět dvě pětiny z nich.
- O zajištění na stáří již přemýšlelo 59 % lidí. Z důchodu hodlá své potřeby ve stáří financovat 45 % z nich, z penzijního připojištění 43 % a z úspor pak 30 % z nich.
- Třetina lidí si rezervy na stáří nevytváří, přičemž většina z nich říká, že není z čeho.
- Dostatečně zajištěno na stáří je dle svého mínění 44 % lidí.

Finanční produkty

- Většina lidí zná velmi širokou škálu finančních produktů, využívají však většinou jen ty základní.
- Ti, kteří si nějaký finanční produkt v posledních dvou letech sjednali, nejčastěji mezi informačními zdroji, které při výběru využili, uváděli: informace od zaměstnanců pobočky, informace nalezené na internetu, doporučení nezávislého poradce a doporučení známých/příbuzných nepracujících v oblasti financí.
- Rozdíl mezi debetní a kreditní kartou zná podle svého vyjádření 62 % lidí, kteří se setkali s oběma pojmy, ale ve skutečnosti jej zná pouze 52 % z těch, kteří uvedli, že ten rozdíl znají.
- Kreditní kartu využívá 24 % lidí, z nichž tři pětiny ji používají na běžné nákupy.
- Za rizika spojené s platební kartou lidé nejčastěji považují riziko zneužití (43 %), ztráty (39 %) a krádež (33 %).
- V případě zcizení platební karty by 61 % lidí kontaktovalo banku či pobočku, 47 % by zablokovalo kartu.
- Internetbanking využívá 33 % lidí, kteří za riziko spojené s ním nejčastěji považují hackery (dvě pětiny z nich).
- Nejdůležitějším kritériem pro výběr úvěru je výše měsíční splátky (80 %) a maroková sazba (71 %).

➤ **Východiska trhu pro finanční zprostředkování/poradenství**

shrnutí

- **Snižující se náhradový poměr**
- **Vysoká závislost v postproduktivním věku na I. pilíři (99%)**
- **Stárnutí populace a nízká porodnost**
- **Nízká úroveň úspor obyvatelstva**
- **Nízká finanční gramotnost**

Řešení

- **zvýšení povinného sociálního pojištění – zvýšení ceny práce**
- **Zvýšení finanční gramotnosti**
- **posílení distribuce**

➤ Klíčová úloha finančního poradce/zprostředkovatele

Pro společnost

1. Jedinečný distribuční kanál pro
 - aktivní obchody
 - Produkty nekomoditního typu individualizující potřeby klienta
 - Produkty obsahující kombinaci několika hledisek (pojistně technické a finanční)
 - Výrazný podíl na distribuci produktů, státem motivovaných produktů pro občany
2. Efektivní distribuční nástroj vč. již existující regulační infrastruktury pro sociální reformy
3. Populizátor a hybná síla konceptu „finančně na státu méně závislém občani“

Pro samotnou existenci institutu finančního poradce a zprostředkovatele je klíčová

1. Kvalita servisu, prokazatelně přidaná hodnota poradenství pro klienta
2. Jasná pravidla regulace a dohledu
3. Ochrana práv klientů

➤ Nároky na odborný a profesionální profil finančního poradce

Regulační rámec: regulace ČNB

Zákonné normy upravující finanční poradenství a zprostředkování (125 tis PPZ, 15 tis. VZ dle registrů)

Zákon č. 38/2004 Sb. zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí rozvíjí podzákonná norma - úřední sdělení ČNB (zejména *oblasti*: odborná péče, poznej svého klienta, informace poskytované klientovi)

Zákon č. 256/2004 Sb. zákon o podnikání na kapitálovém trhu

Zákon č. 253/2008 Sb. zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Zákon č.42/1994 Sb. zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem

Zákon č. 634/1992 Sb. zákon o ochraně spotřebitele

Zákon č. 101/2000 Sb. zákon o ochraně osobních údajů ČNB z 3.9.2011

Mimozákonné normy vytvořené jednotlivými účastníky resp. samoregulačními organizacemi
Etické a komunikační kodexy

➤ Trendy a výhled dalšího vývoje

Nesystémovost

- **Zaměstnanecké distribuce vs. zprostředkovatelé**
- **Různé koncepty ověřování odbornosti dle produktových segmentů**
- **Rozdílná pravidla pro produkty se stejnou ekonomickou funkcí pro klienta**

- **Trendy a výhled dalšího vývoje – dle produktových segmentů**
- **Posílení úlohy samoregulace trhu**
 - **Úvěry** – odborná péče – více informací pro klienta/předsmluvní dokumentace
 - **Pojišťovnictví** – novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí
 - regulace provizí
 - kategorizace zprostředkovatelů
 - informační povinnost
 - **Investice** – MiFiD II
 - **PRIPS** produkty – jednotné informační povinnosti/pravidla jednotná pro všechny produkty obsahující investiční složku
 - **Zákon o jednotné distribuci finančních služeb** –
 - odstranění distribuční arbitráže
 - odborné zkoušky u akreditované instituce

Děkuji za pozornost